

יהושע פרק ה': מילה ופסח

Yevamot 71a-71b

Why did they not circumcise themselves in the wilderness: You could say due to the weariness of the journey. Or you could say because the north wind did not blow for them. As it is taught: All forty years that Israle were in the wilderness, the north wind did not blow for them. Why did not not blow for them? You could say it was because they were under censure. Or you could say so that it should not disperse the Clouds of Glory.

1. יבמות דף עא:-עב.

ובמדבר מאי טעמא לא מהול? איבעית אימא משום חולשא דאורחא, [עב.] ואיבעית אימא: משום דלא נשיב להו רוח צפונית. דתנא: כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא נשבה להם רוח צפונית. מאי טעמא? איבעית אימא משום דנזופים הוו, ואי בעית אימא דלא נבדור ענני כבוד.

2. רש"י שם:

משום דנזופים היו - ממעשה העגל ולא היו ראויין לאור נוגה.

3. במ' ט:

ונדבר יקנוק אלמשה במדבר סיני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים בחדש הראשון לאמר:

Rashi Bamidbar 9:1

The section which appears at the commencement of this Book was not spoken before Eyar (the second month; cf. Numbers 1:1): you learn, therefore, that there is no "earlier" or "later" (no chronological order) in the Torah. But why, indeed, did not Scripture open the Book with this section? Because it implies something disparaging to Israel (Sifrei Bamidbar 64:1) — that during all the forty years they were in the wilderness they offered only this single Passover sacrifice (Tosafot on Kiddushin 38b s. v. הואיל)

4. רש"י במ' ט:

בחדש הראשון. פרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אפר, למדת שאין סדר מקדם ומאחר בתורה, ולמה לא פתח בזו? מפני שהיא גנותן של ישראל, שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זו בלבד (ספרי; תוספתא קידושין ל"ח):

5. מצודת דוד יהושע פרק ה

(ט) היום גלותי - עתה העברתי מעליכם מה שהיו המצרים מחרפים לאמר הלא הם ערלים כמונו וחרפה יחשב לישראל כמי"ש כי חרפה היא לנו (בראשית ל"ד):

6. רד"ק שם

חרפת מצרים. לפי שיצאו האבות ממצרים והיו הבנים ערלים כמו המצריים והערלה חרפה כמו שנאמר כי חרפה היא לנו:

Mechilta Boh 5

(Exodus 12:6) "And it shall be to you for a keeping": Why does the taking of the Pesach precede its slaughtering by four days? R. Matia b. Charash says: It is written (Ezekiel 16:8) "And I passed by you and I saw you, and behold, your time was the time for love": There had arrived the (time for the fulfillment of the) oath that the Holy One Blessed be He had sworn to our father Abraham to redeem his children. But they had no mitzvot to engage in, which would enable their redemption, viz. (Ibid. 7) "Your breasts were firm" (an allusion to Moses and Aaron), "and your hair had sprouted" (an allusion to the elders), but you were naked and bare" (of mitzvot). And the Holy One Blessed be He gave them two mitzvot — the blood of the Paschal lamb and the blood of circumcision to engage in for their redemption. Thus (Ibid. 6) "And I passed by you and I saw you steeped in your blood." And it is written (Zechariah 9:11) "You, too — By the blood of your covenant I have sent forth your bound ones from the waterless pit." Therefore, the Holy One Blessed be He commanded the taking of the Pesach four days before its slaughtering, for reward is given only for the act.

7. מכילתא דר' ישמעאל בא מס' דפסחא ה

(שמות יב, ו) "והיה לכם למשמרת, עד ארבעה עשר יום לחדש הזה, ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים." מפני מה הקדים הכתוב לקיחתו של פסח קדם לשחיטתו ארבעה ימים? היה רבי מתייה בן חרש אומר: הרי הוא אומר: (יחזקאל טז, ח) "ואעבר עליך, ואראך, והנה עתך עת דדים", הגיע שבועתו שגשבע המקום לאברהם שיגאל את בניו, ולא היה בידם מצוות שיתעסקו בהם כדי שיגאלו, שנאמר: (יחזקאל טז, ז) "רבה בצמח השדה נתתיך, ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים, שדים נכנו ושערך צמח, ואת ערם וערנה." ערנה מן המצוות. נתן להם המקום שתי מצוות, מצות פסח ומצות מילה, שיתעסקו בהן כדי שיגאלו, שנאמר: (יחזקאל טז, ו) "ואעבר עליך, ואראך מתבוססת בדםך, ואמר לך: בדםך חיי! ואמר לך: בדםך חיי!" ואומר: (זכריה ט, יא) "גם את, בדם בריתך שלחתי אסירך מבור אין מים בו." לך הקדים הכתוב לקיחתו של פסח קדם לשחיטתו ארבעה ימים, שאין נוטלין שךך אלא על המעשה.

Pirkei D'Rabbi Eliezer 28

...Hence thou canst learn that the sons of Jacob were circumcised. The sons of Jacob circumcised their sons and their grandsons. They gave it to them as an inheritance for an everlasting statute, until Pharaoh the Wicked arose and decreed harsh laws concerning them, and withheld from them the covenant of circumcision. And on the day when the children of Israel went forth from Egypt all the people were circumcised, both young and old, as it is said, "For all the people that came out were circumcised" (Josh. 5:5).

The Israelites took the blood of the covenant of circumcision, and they put (it) upon the lintel of their houses, and when the Holy One, blessed be He, passed over to plague the Egyptians, He saw the blood of the covenant of circumcision upon the lintel of their houses and the blood of the Paschal lamb, He was filled with compassion on Israel, as it is said, "And when I passed by thee, and saw thee weltering in thy (twofold) blood, I said unto thee, In thy (twofold) blood, live; yea, I said unto thee, In thy (twofold) blood, live" (Ezek. 16:6).

Rabbi Eliezer said: Why did the text say twice, "In thy blood, live"? The Holy One, blessed be He, said: By the merit of the blood of the covenant of circumcision and the blood of the Paschal lamb ye shall be redeemed from Egypt, and by the merit of the covenant of circumcision and by the merit of the covenant of the Passover in the future ye shall be redeemed at the end of the fourth kingdom; therefore it is said, "I said unto thee." (*ibid.*).

8. פרקי דרבי אליעזר (היגר) - "חורב" פרק כח

... מפאן אתה למד שבני יעקב היו נמולין ומלו לבניהם והנחילום לחק עולם, עד שעמד פרעה וגזר עליהם גזרות קשות ומנע מהם ברית מילה. וביום שיצאו ישראל ממצרים נמולו כלם מגדול ועד קטן, שנאמר "כי מלים היו כל העם היצאים" וכו'.

והיו לוקחים דם מילה ודם פסח, והיו נותנין על משקוף בתיהו, וכשעבר הקדוש ברוך הוא לנגף את מצרים וראה דם הברית ודם הפסח, נתמלא רחמים על ישראל שנאמר: "ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמך ואמר לך בדמך חיי".

אמר רבי אלעזר: וכי מה ראה הכתוב לומר שני פעמים "בדמך חיי"? אלא אמר הקדוש ברוך הוא: "בזכות דם ברית מילה ודם פסח גאלתי אתכם ממצרים, ובזכותם אתם עתידין ליגאל בסוף מלכות רביעית". לכה נאמר שני פעמים "בדמך חיי".

9. רש"י במדבר פרק ט פסוק יד

(יד) וכי יגור אתכם גר ועשה פסח - יכול כל המתגייר יעשה פסח מיד, תלמוד לומר חקה אחת וגו', אלא כך משמעו, וכי יגור אתכם גר ובא עת לעשות פסח עם חבריו כחקה וכמשפט יעשה:

Shemot Rabbah 16:2

Likewise you find regarding Israel when they were in Egypt, they would worship idols and they would not forsake them, as it is stated: "Each man did not cast away the abominations of their eyes" (Ezekiel 20:8). The Holy One blessed be He said to Moses: 'As long as Israel is worshipping the gods of Egypt they will not be redeemed. Go and say to them that they should abandon their evil deeds and repudiate idol worship.' That is what is written: "Draw, and take for yourselves" (Exodus 12:21), meaning draw your hands away from idol worship and "take for yourselves lambs" and slaughter the gods of Egypt and perform [the rite of] the paschal offering, as thereby, the Holy One blessed be He will pass over you; that is: "With stillness and pleasantness you will be saved" (Isaiah 30:15).

Shemot Rabbah 1: 8

The Rabbis introduced [this matter] with this verse: "They have betrayed the Lord, for they have begotten foreign children; now a month will devour them with their portions" (Hosea 5:7), teaching that when Joseph died, they abrogated the covenant of circumcision. They said: 'Let us be like the Egyptians.' From here you derive that Moses circumcised them upon their exodus from Egypt. Once they did this, the Holy One blessed be He transformed the love that the Egyptians felt for them into hatred, as it is stated: "He changed their hearts to hate His people, to harass His servants" (Psalms 105:25). This is the meaning of what is written: "Now a month [hodeshi] will devour them with their portions" – the new [hadash] king, who issued new decrees against them.

10. שמ"ר טז ב משכו וקחו

וכן אתה מוצא לישראל כשהיו במצרים היו עובדין עבודת כוכבים ולא היו עוזבין אותה, שנאמר (יחזקאל כ, ח): איש את שקוצי עיניהם לא השליכו, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה כל זמן שישראל עובדין לאלהי מצרים לא יגאלו, לך ואמר להן שניחיו מעשיהן הרעים ולכפר בעבודת כוכבים, הדין הוא דכתיב (שמות יב, כא): משכו וקחו לכם, כלומר משכו ידיכם מעבודת כוכבים, וקחו לכם צאן, ושחטו אלהיהם של מצרים ועשו הפסח, שבבך הקדוש ברוך הוא פוסח עליכם, הוי (ישעיה ל, טו): בשובה ונחת תושעון.

11. שמ"ר א ח וימת יוסף

רבנו פתחין פתחא להאי קרא (הושע ה, ז): בה' בגדו כי בנים זרים ילדו עתה יאכלם חדש את חלקיהם. ללמדך, פשמת יוסף הפרו ברית מילה, אמרו נהיה כמצרים. מכאן אתה למד שמשה מלן ביציאתן ממצרים, וכיון שעשו כן, הפך הקדוש ברוך הוא האהבה שהיו המצריים אוהבין אותו, לשנאה, שנאמר (תהלים קח, כה): הפך לבם לשנא עמו להתנפל בעבדיו, לקים מה שנאמר (הושע ה, ז): עתה יאכלם חדש את חלקיהם.